

Oslo, 1. oktober 2023

Takk for at vi får delta i høringen til Helse- og omsorgsdepartementet om en Opptrappingsplan for psykisk helse. Skolenes landsforbund organiserer ansatte i skole og barnehage. Skoler og barnehage spiller en særlig viktig rolle i å fremme god psykisk helse blant barn og unge. Tallene viser at mobbingen og følelsen av utenforskap øker, dette fører til mer psykisk uhelse. Derfor er vi enige i at det trengs en sterkere innsats og lavere terskel for å få hjelp. Denne innsatsen mener vi bør legges først og fremst til der alle barn og unge, helst, skal være hver dag – skole og barnehage. Her skal de ha trygge voksne som ser de og som hjelper de videre når de trenger hjelp.

Omkring halvparten av psykiske lidelser «debuterer» i løpet av barne- og ungdomsskolealder, og det er godt dokumentert at psykiske lidelser og plager kan medføre utenforskap. Når vi i tillegg vet at det er et samfunn med små forskjeller og trygghet som er de viktigste faktorene for å motvirke, er fellesskolen en god plattform å bygge videre på. I tillegg er psykiske lidelser 3 – 4 ganger så utbredt hos barn med foreldre med lav inntekt. Da må det settes inn ekstra tiltak i områder med høy barnefattigdom. Å åpne opp for at kommunene selv skal kartlegge hvilke profesjoner de har behov for er et skritt i riktig retning, mot en tillitsreform. Men det må nok bevilgninger til, slik at det er det reelle behovet som styrer og ikke økonomien. Da kan kommunene selv prioritere det de trenger mest. For å bidra til sosial utjevning, må vi ha riktig kompetanse på riktig sted. Da må de ansatte både i skole og barnehage få nok tid til å utvikle gode relasjoner med barna som igjen skaper trygge barn. Det betyr flere voksne per barn, en god bemanningsnorm i hele barnehagens åpningstid, og færre kontaktelever per ansatt i skolen, i tillegg til god dekning på annen kompetanse.

De fleste barn sier at de opplever høy trivsel og har gode relasjoner til lærerne, ifølge Elevundersøkelsen. Og at de har noen å være med. Likevel øker mobbetallene, og flere føler seg usikre på skolen. Færre voksne i klasserom og ganger gjør barna mer usikre.

Kunnskapsoppsummeringen fra Kunnskapssenter for utdanning peker på fire områder for stress på skolen. Og det er viktig med forskning, men dette er noe alle lærere og andre voksne på skolen jobber for hver dag. Det er så mye som puttes inn i det skolen skal fikse, og det gir uhelse for både voksne og barn. Noen må prioritere og gi den nye læreplanen tid til å sette seg. Den inneholder mange gode virkemidler for bedre psykisk helse, for eksempel helse og livsmestring som

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: Torggata 12, 0181 Oslo

Besøksadresse: Torggata 12 [Folkets hus, hovedinngang]

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

[skoleneslandsforbund.no](https://www.skoleneslandsforbund.no)

tverrfaglig tema. Gi lærere tid til å jobbe sammen med de andre profesjonene i skoleverket.

Barn og unge sier selv at de ønsker flere tilgjengelige voksne der de unge er, på skolen. Og derfor må det jobbes for å forsterke laget rundt eleven, og læreren. De ulike profesjonene ser ulike deler av eleven og barna, og derfor må disse profesjonene få lov til å jobbe sammen. For eksempel ved at PPT er representert med kontor på skolen hele tiden. Planene om en digital plattform, basert på erfaringene med ung.no, er gode og innovative. Selv om det ikke er nok forskning på sosiale medier og psykisk helse, vet vi at 90 % av barn og unge operer på ulike plattformer i sosiale medier. Derfor er dette positivt, med et tilbud der barn og unge «er». Likevel, algoritmene er laget på en sånn måte at dette kan drukne i andre «tilbud». Derfor må dette aldri bli en hvilepute eller en erstatning på ekte voksne der barn og unge er, mer et supplement.

Det er viktig med forskningsbasert kunnskap, og det er for lite kunnskap om barn og skjermbruk. Samtidig, i stedet for å forby, bør vi fremme fysisk aktivitet og lære de sunn fornuft på nett. Heller penger på forebygging.

Deltagelse i arbeid er viktig for å motvirke psykisk uhelse, og er det viktig med et fortsatt søkelys på fullføringsreformen og å få flest mulig gjennom videregående opplæring. Derfor er vi positive til planene om tidlig innsats og en samordnet innsats tverrsektorielt. Og vi mener at den styrkede retten til opplæring i den nye opplæringsloven er et skritt i riktig retning.

Tanken om en vurderingssamtale, i stedet for en skriftlig vurdering, sammen med piloteringen av at helsesykepleier skal kunne ha henvisningsrett til BUP, virker som gode lavterskeltilbud. Samtidig må det sørges for nok personell til å ta imot i neste ledd, og at det ikke skaper flere møter blant de ulike instansene. Derfor er det spennende med satsing på profesjonsutdanningene, og at universitet og høyskoler skal prioritere ressurser i helsefag. Det er viktig med nok og riktig kompetanse, og det viser seg at søkning til ulike profesjonsutdanninger går sterkt tilbake, da må en tenke annerledes i utdanningen. For eksempel kan utdanning i arbeid være et godt alternativ, fordi det også er knapphet med ansatte i skole og barnehage må det legges godt til rette.

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

Det viktigste for å jobbe mot psykisk uhelse er å skape et støttende og inkluderende miljø, der alle føler seg inkludert og verdsatt. Lære barna viktigheten av gode sosiale ferdigheter som gir de sunne relasjoner. Det er også viktig å inkludere foreldrene, og skape et godt skole-hjem samarbeid. For å få til dette, trengs det tid og voksne med god og riktig kompetanse. En helhetlig og tverrfaglig tilnærming, med ulike profesjoner som jobber sammen, der en involverer skolen, foreldre, helsepersonell og samfunnet som enhet, er det mest effektive for å fremme god psykisk helse hos barn og unge, og bygger robuste unge som blir sterke trygge voksne.

Forbundsleder, Mette J Walker

Lene Bakkedal, forbundssekretær

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: Torggata 12, 0181 Oslo

Besøksadresse: Torggata 12 [Folkets hus, hovedinngang]

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no